

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra »Prædiken holden i Pastoral-Seminariet«

Citation: Kierkegaard, Søren: "Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 27", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 27*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2011 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-p270-txt-shoot-idb0e2f77e-4bba-4cfa-b7f2-1a05e5803ec7.pdf> (tilgået 26. juni 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 27

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

Vi møde i de hellige Skrifter Udtryk og Forestillinger, der i disse bruges med et særligt Eftertryk, billedlige Betegnelser, i hvilke Modsætningen mellem det Xstelige og det Verdslige er skarpt opfattet, Adskillelsen uforsonligt befæstet. Den beskriver Tilstanden i Verden før Xstus som Vankundighed, Mørke, Død; den skildrer den Enkelte før Xstus som vildfarende, vankundig, død. Men i Tidens Fylde da lød det anden Gang over Jorden: der vorde Lys. Han vor Herre Jesus Xst, Livets Fyrste, der selv er Livet, han overførte de Troende fra Døden til Livet, fra Mørket til Lyset. Gjentager nu end ikke disse Modsætninger sig saa stærkt i vor Bevidsthed, hvis tidligste Liv blev oplyst af Xstd^s Sandhed, blev bevaret i et christeligt Samfunds Skjød, vi, som ikke behøvede længselsfuldt at forvente Dagens Frembrud, men blot behøvede at skue omkring os, at oplade vore Øine for at blive Sandheden vaer, saa opleves dog denne Modsætning stærkere ell. svagere af enhver Troende. Eller var der ikke en Tid ogsaa i din Bevidsthed, m: Tilhører, da du sorgløs og ubekymret var glad med de Glæde, græd med de Grædende, da Tanken om Gud blandede sig i dine øvrige Forestillinger uden Betydning, blandede sig i din Glæde, men helligede den ikke, blandede sig i din Sorg, men beroligede den ikke? Og var der ikke en senere Tid, da dette i en vis Forstand skyldfrie Liv, der aldrig kaldte sig selv til Regnskab, forsvandt, kom der ikke en Tid, da din Tanke var ufrugtbar og gold; Din Villie udygtig til alt Godt; din Følelse uden Styrke og Varme, da Haabet var uddøet i dit Bryst, og Erindringen smerteligt klamrede sig fast til enkelte glædeligere Minder, og ogsaa disse snart bleve Dig modbydelige, da alt blev dig ligegyldigt, og Verdens Trøstegrunde kun fandt Veien til Din Sjæl, for end mere at saare dit bekymrede Sind, der utaalmodigt og forbittret vendte sig bort fra dem? Var der ikke den Tid, da Du Ingen fandt, Du kunde henvende Dig til, da stille Fortvivlelses Mørke rugede over Din Sjæl, og Du dog ikke havde Mod til at opgive den, men snarere fastholdt den og selv igjen rugede over Din Fortvivelse? Da Himlen var lukket for Dig, og Bønnen hendøde paa Dine Læber, ell. den blev et Angstens Skrig, der fordrede Himlen til Regnskab, og Du dog stundom fandt i Dig selv en Længsel en Ahnelse, Du maatte tillægge Betydning, men denne snart knustes ved Tanken om, at Du var et Intet og Din Sjæl forsvandt i det uendelige Rum? Var der ikke en Tid, hvor Du følte, at Verden ikke forstod Din Sorg, ikke kunde læge, ikke skaffe Dig Fred, at denne maatte være i Himmelen, hvis den nogensteds var at finde, ak men det da syntes Dig, at Afstanden mellem Himlen og Jorden var uendelig, og som Du selv i Betragtningen tabte Dig i den umaalelige Verden, saaledes havde Gud glemt Dig, og bekymrede sig ikke om dig? Og var der dog uagtet alt dette ikke en Trods i Dig, der forbød Dig at ydmyge Dig under Guds vældige Haand? Var det ikke saa? Og hvad vilde Du kalde denne Tilstand andet end Død, hvorledes vilde Du betegne den uden som Mørke? Men naar da Haabet, Himmels Sendebud, trængte ind i dette Mørke, naar du følte din Sjæls Skikkelse fornyet, følte det ny Livs Kræfter røre sig i Dig; og naar da Guds Naades Overflødighed overvældede Dig, saa Du følte Dig saa glad, saa riig, saa tillidsfuld, saa forvisset om Dit Samfund med Gud, saa stærk i Troen, saa

brændende i Aanden, saa mægtig til at modstaae alle Fristerens snedige Anløb, saa salig, at det var Dig som laae al Angst og Uro, al Strid og Møie, al Tvivl og Frygt bag ved Dig, bekæmpede og beseirede, langt bag ved Dig som i en hellig stille Aften, ja som var selv den sidste Fjende overvunden, som skulde du ikke behøve at bøie Dit Hoved for at vandre gennem Dødens Skyggedale, men som var Himlen aaben, og din Haand allerede udstrakt efter Klenodiet efter Seiers-Kronen, der [er] henlagt for alle dem, der bevare Troen – udbrød Du da ikke med Jubel: jeg som var død, jeg lever? Og naar Du da ikke igjen vilde forskjertse denne Salighed, ikke kløgtigt vilde mene, at det Hele var en himmelsk Glæde, der i et lykkeligt Øieblik besøger Mskets glædeløse Boliger, for at qvæge ham med sin Sødme, men hurtigt forsvinder og Ingen veed hvorfra den kommer ell. hvor den farer hen, og du ikke vilde lade din Sjæl atter blive kold og ligegyldig ved Tanken om, at der var Ingen Du kunde takke derfor, naar Du ikke vilde dette, men tvertimod ret inderlig netop ved ydmyg Taksigelse forvissede Dig om, at Gud var Dig nær, at Du ikke blot er og lever og røres i ham, at han var Dig nær nu som fra Begyndelsen af, da han elskede Verden i Xsto, naar Du fornå, at det svælgen[de] Dyb, der adskilte Dig fra din Gud var udfyldt, at der var banet en Vei, der forenede Dig med ham, en Vei ad hvilken Dit Suk og Din Klage kunde stige op til ham, ad hvilken Trøst og Styrke kunde synke ned til Dig, og at denne Vei var din Herre og Frelser, vor Herre Jes. X:, der er Sandheden og Veien og Livet – Sagde Du da ikke, det at jeg lever [er] mig Xstus. Men i Apostelens Ord tilføies: det at døe er en Vinding. Vi ville ikke fravriste den angerfulde Sjæl sin sidste Trøst, vi tvivle ikke paa, at hiin bodfærdige Røver endnu den samme Dag var med Xsto i Paradiis, men Du mener jo dog heller ikke, m: Tilhører, at slige forklarede Øieblik skulde forsvinde, saa deres Sted ikke kjendte dem mere, du veed jo, at de indeholde en Forjættelse ogsaa for en tilkommende Tid, Du har jo i dem Aandens Pant ogsaa for den Tid, der skal komme. Og naar Du i et saadant Øieblik vilde sige: det at døe er en Vinding, da var dette jo en Mistillid til Gud, der havde sin Grund i en hemmelig Frygt for, at Himmelens Rigdom ikke altid skulde være saa overflødig, dens Barmhertighed ikke altid saa redebøn til at hjælpe, dens Naade ikke altid saa villig til at give sig Vidnedsbyrd. Men Du fornå jo ogsaa en anden Stemme i dit Indre, en Taknemlighed, der ønskede at føle, hvor meget Du skyldte din Gud, en Fyrighed der ønskede, at dit Liv maatte takke ham derfor, en Kjærlighed til Næsten, der ønskede, ved Guds Bistand at være Redskab til at frelse om end kun et eneste Msk, og skjule Syndens Mangfoldighed, og da udbrød Du: det at leve er mig Xstus. Og bekjendte Du end, at Din Fred og Din Frelse var en Naadegave, som intet Liv, ingen Gjerning, som ikke hele Verden kunde forhverve ell. fortjene, og bragte Du end dit Takoffer beskjemmet og med bortvendt Aasyn fordi Du følte hvor ringe det var, fordi du følte, at Guds Naade og Kjærlighed blev endnu større derved, at han agtede derpaa, o saa var det dog ikke Usandhed i Dig ikke Forfængelighed og Stolthed, naar du ønskede at leve. Og var det ikke saaledes med Paulus? Fra det Øieblik af, at vor Herre og Mester havde standset ham paa Forargelsens Vei, havde kastet den forblindede og stolte Saulus til Jorden for at opreise den ydmyge

Paulus og drage ham til sig, fra det Øieblik fandt han ikke mere Hvile i Verden. Han forkyndte Ordet om Dagen, han arbejdede om Natten. Han vidnede i de folkerige Stæder, i Byens Larm, han vidnede i Fængslet[s] stille Afkrog. Han vidnede for de Ringe og Foragtede i Folket, han vidnede for Fyrster og Konger, i Jødernes Synagoger, i Hedningernes Forsamlinger, han vidnede paa Landet, han vidnede paa Havet, han vidnede i Livet og vidnede i Døden. Min Sjæl bevæges underligt, den ængstes ved Beskuelsen af de mægtige Billeder, der svæve den forbi, den sukker atter modløst: at døe er en Vinding. Men Du, m: Tilhører, Du veed jo, at disse store Mænd, Guds udvalgte Redskaber ikke vare i Verden for at vi skulle forfærdes ved vor egen Ringhed, men for at vi skulle prise og takke Gud, Du veed, at intet Msk. kan lægge en Alen til sin Væxt, Du veed, og dette er Dig nok, at ogsaa Du er kaldet med et guddligt Kald, at Aanden er den samme, om end Naadegaverne ere forskellige, Du veed, at ogsaa Du er Guds Medarbejder. Der er en Sorg efter Gud, træt af Verden drager den ikke Næring af denne, agter den ikke mere, adspredes ikke af dens Mangfoldighed, forstyrres ikke af dens Larm, men stille og dyb søger den Gud i sin Sorg. Ogsaa denne er et Vidnedsbyrd. Der er en Glæde, en Seier over Verden, om Verden end ikke fornam den, om den end ikke straalere forklaret i Dødens Stund for Alles Øine, den vidner høit i Nattens Stilhed. Der er et Haab, let som Fuglen, svæver det over Afgrundene, et Guds Herligheds Haab. Der [er] en Sjælens Styrke, den blev ikke prøvet i Strid med de udv: Fjender, men forsøgt i Kamp med Lidenskabernes kløgtige Viisdom, med Drifternes blinde Tilskyndelser. Der er en Mildhed en Blidhed, en stille Aands uforkrænkelige Væsen, den vidner stærkere end manges høirøstet Bekjendelse, den hidser ikke til Modsigelse, den dæmper og formilder den. Der er en Kjærlighed, der elsker først, der [er] en Kjærlighed, der elsker Fjender, en Kjærlighed, der elsker i Livet og elsker i Døden. Der er en Barmhertighed, der opsøger Enker og Faderløse, der bortgiver Alt for Xsti Skyld. Der er en Medlidenhed, som gaaer fattig og tomhændet gjennem Livet, der ikke eier Guld ell. Sølv, den eier kun een jordisk Skat et kosteligt Linklæde, hvormed den aftørrer Taarer, den eier kun een Rigdom – Taarer. Der er en Forsonlighed, den vinder den skønneste Seier i Verden, den vinder de Overvundne. Der er en Fred, Miskjendelse og Spot uroliger den ikke, den overlever al Strid, Verden en uforklarlig Gaad[e], en Guds Fred, der overgaaer al Forstand. Alle disse Vidnedsbyrd have nu først og fremmest nu og i al Evighed eet Vidne – den Aand, der vidner i Himmelen; men de have tillige og alle Forjættelsen for det Liv, som nu er. Ak men vi bære jo Alle Aanden i skrøbelige Lærkar – og naar da stundom vor Virken synes saa ringe, naar vi opløste i stille Veemod i ydmyg Sorg sukker over, at os blev givet saa lidet, stundom maaskee utaalmodigen beklage os derover; naar vor egen Svaghed stundom foranlediger snart forsætlig snart uforsætlig Misforstaaelse, saa det synes os, at det hellige Navn snarere beskjæmmes ved os end forherliges, naar det synes, at vort Vidnedsbyrd snarere fornægter vor Herre og Mester end bekjender ham, turde vi da med Rette sige: det at døe er Vinding. Vi ville lade Apostelen Paulus svare. Han skriver: Thi mig synes, at Gud haver fremstillet os

Apostle som de Ringeste, som beantvordede til Døden; thi vi ere blevne et Skuespil for Verden, baade for Engle og Msker .. indtil denne Time lide vi baade Hunger og Tørst, og ere nøgne, og faae Mundslag, og have intet vist Sted ... vi ere blevne som Udskud i Verden, Alles Skovisk indtil nu. Dette skriver jeg ikke for at beskæmme Eder, men jeg paaminder Eder som mine elskelige Børn.« Vi ville lade ham tale til os: »jeg formaner Eder derfor vorder mine Efterfølgere.« Dit Sind vil atter finde Styrke, Dit Mod atter opreises, til at aflægge Vidnedsbyrden, om det end overhøres, misforstaaes, ringeagtes. Og føler Du end at det Udvortes den synlige Fremtrædelse ofte meget ufuldkommen svarer til det indre Liv, at det jordisk[e] Liv er Skrøbelighed underlagt, at Meget som tænktes til det Gode kan vendes til det Onde, O da er jo netop dette indre Liv dig desto vigtigere. Ogsaa om dette siger Du: det at leve er mig Xstus. Og kalder end Tanken om, at vi alle ere Lemmer paa eet Legeme, at vi alle ere hverandres Skyldnere, Dig til atter at fuldkommengjøre den ydre Aabenbarelse saavidt det er Dig muligt, saa veed Du dog ogsaa, at Du staaer ene, at der er et indre Liv i Dig, og Du veed, at det er Din Salighed, at dette Liv udfoldes og udledes i sin hele Riigdom. Thi hvad hjalp det Dig og, om Du kunde vidne ikke blot i Ord men ogsaa i et udv: Liv, saa Andre antog dit Vidnedsbyrd; men Du ikke havde Vidnedsbyrden i Dig selv. Hvad hjalp det om Du kunde forvise om det, Du ikke selv antog, om Du kunde befæste dem i det, i hvilket Du selv vaklede.^e Der er Liv i Dig, det sees ikke, det høres ikke, det unddrager sig al lagttagelse, det flygter bort fra Verden, midt i dens Forvirring er Du ene med Din Gud. Dog det er Dig jo ikke fremmede og ubekjendte om end hemmelighedsfulde og dunkle Ting, jeg nævner. Skriften taler derom med en betydningsfuld Ahnelse. Dette Liv er et forborgent Liv, det er skjult for os; thi vort Liv er skjult i Xsto; det er aabenbart i os; thi dette Liv er Xstus i os. Det er ikke vort Liv, det er Aandens Liv i os, der voxer en guddommelig Væxt. Der er en Bønnens Velsignelse, naar din Læbe er stum, men Dit Hjerte har udvidet sig, der er en Bønnens Velsignelse, der eier Bønhørelsens Vished, der er en Bønhørelsens Vished, der fastholder Gud, fordi den Aand, der uddeles til Enhver især, er den, der beder i Dig, fordi Aanden kommer din Skrøbelighed til Hjælp, naar den træder frem med udsigelige Sukke, og han som randsager Hjerterne, veed, hvad Aandens Sands er. Der er en Beskuelsens Salighed; den forener, hvad Gud har forenet, den sammenknytter, hvad Gud har sammenknyttet Mennesket med Gud og Gud med Mennesket; den viser Dig Billedet af Din Herre og Mester, Mskets Billede i Gud, og Guds Billed i Msket, det ydmyger Dig ved Forestillingen om din Ulighed, og Du nedsynker tilbødende, det opløfter Dig ved Haabet om Ligheden og Du reiser Dig ydmyg og tillidsfuld. Der er en Guds Nærværelse i os. Dit Sind er ikke uroligt bevæget, ikke svævende i Længsel, ikke gjennembævet af en flygtende Angst; din Tanke stræber ikke op i Himlen, din Gud tager Bolig i Dig, er i Dig, over al Maade, er nærværende i Dig, om du end mærker det først i det han forsvinder. Ogsaa dette Liv har en Væxt, en Udfoldelse, et Sammenhæng, en Bestandighed i sig, en Bestandighed som ikke sees, Du fornemmer kun dens enkelte Yttringer, men ahner forventningsfuldt deres indre Forbindelse. Thi som

dette Liv flyer Verden, saa unddrager det sig ogsaa din egen Betragtning, vil ikke besiddes af denne. Thi Selvbetragtning avler Uro, og Uro avler Anfægtelse, og Anfægtelse avler Mismod, og Mismod standser Væxten og bedrøver den Hellig-Aand. Kun Gud kjender dette Liv og endnu er det ikke aabenbaret, hvorledes vi skulle vorde. Og naar da dette Liv rigeligere og rigeligere udbreder sig [i] os, naar det naaer hen til Mands Modenhed og til Xsti Fylde voxne Alder, naar om end det udvortes Msk fordærves, det indvortes dog fornyes Dag fra Dag, da ja da tør vi sige: det at døe er Vinding; ikke fordi Døden befrier os fra Verdens Besværligheder, men fordi vi i Døden vinde en heel og uforstyrret Besiddelse af det, vi her i Livet kun havde stykkeviis og usikkert. Og hvad der i Livet blev os skjult og forborgent, det skal da den Gud, der skuer i Løndom give os aabenbart. Da vandrer Du ikke bort herfra, thi Du var jo allerede borte; da vandrer Du ikke til fremmede Stæder; thi Du vandrer hjem; da har Du Intet, Du lader tilbage; thi Du tager jo Alt med Dig; da taber Du Intet, men vinder Alt. Amen! -